

POVROK ZÁPADU

Založen 1871.

Omaha, Neb., ve středu, dne 16. října 1907.

Ročník XXXVII--Číslo 12.

Zprávy americké.

Proudy vstěhovalectva.

Statistická data o přílivu přistěhovalectva ukazují stále větší čísla. Den co den přijíždějí do New Yorku lodě přeplněné přistěhovatelé a čím dále, tím je jich více. Když roku předminulého počet přistěhovalectva dosáhl milionu, občanstvo Spoj. Států bylo toho domnění, že je to čísla, již překročit nelze. A zatím roku následujícího převyšil byl milion o 200,000 a tohoto roku, jak odborníci prohlašují, počet přistěhovalectva obnášeti bude 1 a půl milionu. Kdo chce rozsměti tomto stále mohutnějším proudům přistěhovalectva, musí znáti poměry v Evropě. Nejvíce lidí stěhuje se sem z Uherska, Ruska a Itálie. Uherské, bédné poměry jsou dostatečně známy. V Rusku poměry jsou rovněž palčivé. Lid zbaven je téměř všech práv a je vystaven na milost a nemilost úředníkům. Podobné poměry jsou v Itálii. Lid je zanebaný a neví jak si pomoct. Daně jsou veliké, militarismus ztrpčuje život a na druhé straně obchodu a průmyslu je velmi málo. Lid jde za moře a jest jisto, že Rusům, Polákům, Slovákům i Italům je v Americe daleko lépe než doma. V Americe je práce jen volnější. Je zde zaručená občanská svoboda, jsou tu nízké daně, volnost spolčování a dále značné, dosud nezalidněné úrodné kraje, které napomáhají vzrůstu přistěhovalectva. Bude to trvati ještě mnoho roků, nežli Amerika prohlásí, že je přistěhovalectva dost. A bude to zajisté trvati hodně dlouho ještě, nežli k takovému prohlášení dojde, neboť Amerika vidí rostoucí průmysl na jihu a dobře ví, že tam dosud je velký nedostatek pracovních sil. Ona dobře ví, že tam chybí ještě miliony dělníků a proč by tedy měla zdravým, práce schopným lidem uzavíratí hranice? A dále, proč by se sem lidé nestěhovali, když ku příkladu řídící informací přistěhovalectva úřadovny Powdery oznamuje, že by mohl umístiti čtvrt milionu přistěhovalectva s denním platem \$3.00 až \$3.50. Vždyť v Evropě mnozí poměrně sotva za týden tolik vydělají. Ze třech států přišlo oznámení, že by farmáři potřebovali více než milion lidí do práce. Aby se přistěhovalectvům umožnilo obdržeti práci, budou prý hned na lodě o tom poučováni, kde bude pro ně nejvýhodnějším se usadit. Rozdávány budou i tiskopisy s podobným poučením, kam by kdo měl se odebrati. Powdery jmenovitě chce starati se o Rusy a Slováky, kteří před útluky ruské a maďarské vlády hromadně utíkají z rodných krajů a tyto bude se snažit usaditi v jižních státech. Příliv přistěhovalectva jest stále mocnější. V srpnu tohoto roku přišlo do Spojených Států přes 100 tisíc lidí, tudíž o 17 tisíc lidí více nežli roku loňského. Z Uherska vstěhovalo se 12,370 lidí a roku loňského jen 7,530. Do konce srpna přišlo v tomto roce do Ameriky 519,961, tudíž o celých 100,000 více nežli v roce minulém. Tento proud zastaviti se nedá, ba bude stále růsti, až konečně i evropské státy přijdou k tomu názletu, že je nutno něco vykonnati k zamezení odlidňování celých krajů.

Kubelíkovo tournee po Americe.

K chystanému tournee Kubelíkova přináší česká listy z vlasti zajímavé zprávy, z nichž vyjímáme následující: Pa ukončení velkolepého tournee 1906-1907 uchýlil se Jan Kubelík do Břech, aby tu trávil krátké letní prázdniny. Ale již dne 29. září nastoupil

cestu do Anglie, kdež absolvuje 23 koncertů, načež dne 30. října odebrá se ke třetí umělecké cestě do Ameriky. V minulé sezoně navštívil umělec Rakousko, Uhry, Rumunsko, Německo, Dánsko, Švédsko, Norsko, Švýcarsko, Francii, Španělsko, Portugalsko a Anglii. Nehledě k velkolepým úspěchům hmotným, byly umělecké výsledky tournee ohromné. Posudky nejvýznamnějších evropských listů staví Kubelíka na prvé a nedostížné místo mezi umělci koncertujícími. Jan Kubelík pozván byl u příležitosti návštěvy v Bukarešti a Madridě k tamnějším dvorům, byv předmětem okázalých pozorností. Rumunský král Carol propůjčil mu důstojnický řád koruny rumunské. Jan Kubelík uspořádal v minulém období 98 koncertů, předěl ale toto neobyčejné číslo již v příští sezoně, neboť dle posavadních ujednání bude hráti 130. veřejně. Ke třetí cestě Amerikou vybídnut byl umělec po zářivém úspěchu předěle cesty opět prvým impresariem Ameriky Mr. Danielem Frohmanem, který celou tournee garantuje. Tournee příští rozšíří se i na Mexiko, poloostrov Floridu, jakož i na Kansas, takže Kubelík skříží Ameriku ve všech částech od Atlantického k Tichému oceánu, od Hudsonského zálivu až po Mexický záliv. Jan Kubelíkovi, jež provází za oceán jeho choť, dán k dispozici tak jako předěle léta i nyní nádherný Pullmannův hotelový vůz salonní. V Americe pobude slavný umělec od listopadu 1907 až do května 1908, načež vrátí se k letnímu odpočinku do Čech.

Senátor Borah osvobozen.

V těchto dnech propuštěn byl z obžaloby spolkový senátor Borah z Idaho, který obviněn byl, že sčůstnil se spiknutí, které mělo za účel podvésti vládu o velké hory v Idaho. Případ tento po feči státního zástupce odkázán byl porotě bez jakékoliv námítky ze strany obhajoby a porota byla venku jen tak dlouho, aby mohla provésti hlasování. Výrok její, který senátora sprostil všech vin, přijat byl všemi shromážděnými posloupkem. Rovněž po ulicích, kdy senátor Borah se ubíral, uspořádány byly mu ovace.

Potravin pro loďstvo, jež odpluje do Pacifiku.

V ministerstvu námořnictví byly právě otevřeny nabídky pro dodávky potravin pro Evansovo loďstvo, které za nedlouho odplouti má do Pacifického moře. Nabídky došly od velkoobchodníků ze všech částí země. Toto loďstvo bude potřebovat 1 milion liber čerstvého masa, 800,000 liber bramborů, 50,000 liber másla, 50,000 tuctů vajec, 10,000 liber cibule, 20,000 liber sýra, 200,000 liber fisulí, 150,000 liber nakládaných rajských jablíček, 100 tisíc liber rýže, 1,500,000 liber mouky, 500 galonů citronových a vanilkových extraktů, 30,000 liber naložené kapusty, 150,000 liber sádla, 50,000 liber šunky, 150,000 liber nasoleného vepřového masa, 100,000 liber nasolené hovězí, 50,000 liber slaniny, 250,000 liber kávy, 100,000 liber ledu, 40,000 liber sekaného masa a 100,000 liber naložené ovoce.

Nová hvězda na praporu americkém.

President hned po svém návratu z cesty po západě bude požádán, aby vydal proklamaci, kterou Oklahoma prohlásí na bude za stát a tím připojena bude čtyřicetiletá hvězda na prapor americký. Proklamace této je zapotřebí k úplnému sestátnění a po té teprve bude Oklahoma moci vyslati své zástupce do kongresu. Tímto způsobem přibude do kongresu pět kongresníků a dva senátory. Proklamací touto se oznámí, že nová ústava Oklahomy se nepříteli ústa-

vě Spojených Států a ani odstavení, který se týče propuštění Oklahomy a Indianského území za jeden stát. Myslí se, že proklamace tato nebude vydána spíše, než asi začátkem měsíce listopadu.

Smutný osud krajanův.

Dne 20. června byl v městečku Houghton, Mich., zastřelen úkladně 31 roků starý slevec Rudolf Černý a z počátku panovala domněnka, že pachatel Vojtěch Čermák spustil náhodou pušku a že se tudíž jedná o nešťastnou náhodu. Leč později zahájily úřady pátrání a vyšlo na jevo, že se jedná o promyšlený zločin. Čermák prý šel s puškou na jiného a omylem zastřelil Černého. Byl zatčen a zavedeným vyšetřováním zjištěno skutečně, že Čermák jednal podle promyšleného plánu. Proto byl postaven před porotu a ta jej odsoudila pro zabiti a poslala jej na ne určitou dobu do káznice. Odsouzenec poslán byl do státní káznice a tam má se pobýti až do 14 roků. Obhájece odsouzeného podal však z rozsudku odvolání a doufá Černého dostati na svobodu. Bylo prý dokázáno, že Černý přišel na majetek Čermáka a neměl tam co dělat. Jest to sice slabý důvod, poněvadž proto, že někdo vstoupí na někoho majetek nesmí býti hned zastřelen, jako škodná zvěř. A podle souhlasných výpovědí několika krajanů z Chicaga, kteří byli Černého z káznici navštívili, nebude tomuto osvobození mnoho platné. Čermák totiž jest blízek šílenství a panují obavy, že pozbuďe na dobro rusce. Celé dny sedí zamyšlen v cele, nechce se žádným mluvit a ani nechce přijmouti návštěvníky. Okresní lékař zkonáma přítomně jeho duševní stav a nepochybně bude Čermák dopraven do útavu pro šílené zločince.

Česka si zoufala.

Paň Anna Sýkorová, 38 let stará, bydlela se svým manželem Frant. Sýkorou a 4 dětmi ve státi od 3 do 16 let v č. 1115 Calhoun ul. v St. Louis, Mo. Když muž její dne 7. října ráno odcházel do práce, prohlásila, že jemu i letem udělá ještě více nepříjemností. Na večer přecházela 13. ul. a pojednou vyndala ze šatů láhev s karbolovou kyselinou. Přiložila jí k ústům a obsah její vypila. Přítomný její synek chtěl jí láhev vyraziti z ruky, avšak nepodařilo se mu to. Okolojdoucí lidé, když ji viděli potácející se po chodníku, dopravili ji do úřadovny českého lékaře dra. Wiesnera, který jí poskytl první pomoci. Později byla zoufalá žena dopravena do městské nemocnice, kde však o 10:20 hod. téhož večera zemřela. Dne 8. října byl v márnici odhýván inkvest. Manželství Sýkorových bylo prý nešťastné a proto prý si Sýkorová, jejíž manžel přináležel ku spolku Jednoty ČSPS, zoufala.

Krvavá tragédie žárliivosti.

Krvavý čin, k němuž zavedla podnět nezměřeně žárliivosti proveden byl v strážním domě čísla 725 Austin ave. v Chicagu, Ill., obývaném většinou Slováků a Chorvatů a řízeném 41letou Marií Matějkovou. Tato odloučila se před lety od muže a vydržovala strážní dům. Teď leží se stělnou ranou v nemocnici sv. Alžběty a lékaři prohlašují její stav za povážlivý a v pohrobnickém závodu leží mrtvota jejího strážníka, 26letého Jiří Fekese, na márně. Když vypálil ránu na Matějkovou, střelil se do prsou tak jistě, že smrt následovala v okamžiku. Jiný strážník, 23letý Jan Sýnko, nebo Synek byl Fekesem taktéž střelen, ale kule zasáhla jej pouze do levé ruky a způsobila mu lehké zranění. Střelba udála se v zmloučeném strážním domě, kde Matějková krmila a přechovávala 17 strážníků,

vesmés mladých mužů, kteří celý den jsou v práci a pouze večer jsou doma. Jak všechny okolnosti navědčují, měl Fekes na dosti silnou boardingbásku namířeno a nepochybně Matějková jej mohla také dobře vystáti a neskřblila svoji přízní, ba naopak, jí plývala a z přebytku se přizpíval také Sýnko a to se Fekesovi pranic nelíbilo. Když v sobotu večer přišel Fekes domů, pohřešil Matějkovou v kuchyni a zaslechl prý hlas její z jiného pokoje. Přinesený buňk jest němým, leč výmluvným svědkem domněnky, že Fekes hned při vstoupení čerpal podezření a odebral se do horších místnosti, odkud hlas mu zazníval. Co tam viděl, není známo, leč muselo to býti něco moc rozčulujícího, poněvadž tasil revolver a počal střeliti na všechny strany. Čtyřikráte za sebou vypálil žárliivosti rozvzteklý muž a dvě kule zasáhly cíl, kdežto dvě druhé chybily. Když Fekes se trochu vzpamatoval a viděl před sebou dvě těla na zemi, namířil v domněnce, že je zastřelil, zbraň proti sobě a vebral si kul do levé strany prsou. Smrt nastala okamžitě, poněvadž kule zasáhla srdce. Policie je převěděna, že Fekes nechtěl zastřeliti Matějkovou, nýbrž Sýnka a žena chtěla asi zabrániti střelbě a vrhla se mezi oba muže a přijala ránu, která byla určena pro jejího milence. Kule vnikla Matějkové do prsou.

Rázná exekuce.

Když se krajan Jan Fakan z č. 728 jižní Morgan ul. v Chicagu, Ill., vracel kolem půl sedmé hodiny večer ze společné schůze, byl na rohu 19. a Union ul. napaden bezes vší příčiny třemi výrostky, kteří do něho počali bušiti a jeden jej udeřil cihlou do týla. Fakan nesl spolkové knihy a nemohl se tedy brániti a proto počal volati o pomoc, jež se mu také zcela nečekávaně naskytla. Policista Piša zaslechl jeho volání, pospíchal k místu a po krátkém odpořu útočníky zatkl a přivedl na stanici. Tam udali, že se jmenují Jan Vonáříška, 18letý, Jan Mandák, taktéž 18letý a o rok mladší jeho bratr. Výrostci popírali loupežný úmysl a tvrdili, že byli opilí a nevěděli prý ani sami co je to napadlo, aby se na kolemjdoucího Fakana vrhli. Byla na ně vznesena žaloba pro útok a právě je četl policista Piša odvésti do vězení, když se otevřely dveře a na stanici přiběhla matka bratří Mandáků a celá rozčilená tázala se, jestli jest pravdou, že její synové byli zatčeni pro přepadení. Policista Piša přivěděl a chtěl vězné vésti dolů, když matka popadla jej za ruku a pravila: "Počkaj, pane policajto, ještě minutku, já jim ukážu, jak já umím soudit." Zavolaj sem všechny policajty, aby viděli, jak Mandáková drží na čest rodiny." Policista Piša se svolením poručíka O'Harry svolal všechny přítomné policajty, ti se postavili do řady a Mandáková popadla nejdřív staršího výrostka za ucho, potom mladšího, postavila je vedle sebe, čelem k policistům a pravila: "A teď kluci drže, nebo víte, co vás doma čeká." A teď počala rozdávati facky a pohlavky brzo tomu na levou, zase druhému na pravou tvář a tak, že hlavy se se po každé srazily a zachrastělo to, jako když míchá olechy. A při tom etihodná matrona ulevila jak náleží svému nitru. "Tak vy tak, vy lumpové, táta se dře ve fecterii, máma na vás pere, živí vás, vy do práce necheťte a lidi přepadat ať tu máš, tu máš, já ti dám." A rány se sypaly jako krupy. Kluci stáli jako svíčky, zuby zafaly a v očích se jim leskly slzy, snad bolestí, snad studem nad touto veřejnou exekucí, ale žádný neprohodil ani slova. Konečně vzal policista Piša rozčilenou ženu za ruce a s

dobrácky prohodil: "To už je dost, matko, je vidět, že jste pořádná matka, ale škoda, že jste jim tak nenasolila, když jste je pouštěla z domova. Až to zítra budu vypravovati panu soudci Clelandovi, možná, že jim něco sleví. On obyčejně paroluje opilé kluky na doživotí, ale snad vzhledem k tomu bití to udělá jen na dvacet let." A popadl výrostky za ramena a šoupl je za nříce. Matka za nimi pohlížela a na odchodu pravila: "Nie jim nesmí soudce slevit. Jestli jim sleví, já jim přídám a kluci vědí dobře, že jedno bití ode mne vydá za šest měsíců bridewellu, Zajímavé rozhodnutí v otázce přistěhovalectva.

Generální návladní Bonaparte podal právě svůj náhled v důležité otázce, zahrnující právo států ucházeti se o přistěhovalectvo z cizích zemí. Bonaparte prohlašuje, že v případě, jenž mu byl jako zkušební předložen, stát porušil přistěhovalectvé zákony tím, že zaplatil přistěhovalectvé převoz a že v tomto smyslu stát nijak se nelíší od jednotlivce. Případ, o němž se jedná, projednáván byl od 5. srpna obchodním a dělnickým departementem. Onoho dne Gerónimo Garcia přibyl do Nového Orleansu z Kuby, Přistěhovalectvá rada v prvním místě po vyšetření jeho případu odeřela mu přístup do Spojených Států. Vyšetřováním totiž vyšlo na jevo, že peníze na přepravu byly mu dány Reginaldem Dykersem, agentem louisianské státní zemědělské rady a sice přímo z fondu, povoleného státní legislaturou pro onen účel. Garciaovi bylo dáno ujistění, že obdrží práci na farmě a on naproti tomu se zavázal, že vrátí zapůjčené peníze, jakmile si je z práce své utřídá. Případ celých schválně vyvolán státem Louisiana, aby byl zákon vyzkoušen. Několik jiných jižních států o celý případ se zajímalo, poněvadž také zabývaly se myšlenkou ucházeti se o přistěhovalectvo. Případ jako appel předložen byl departementu pro obchod a práci a tajemník Straus požádal generálního návladního o dobrozdání.

DRÖBNÉ ZPRÁVY.

* Clarence Darrow, známý právník v Boise, Idaho, který obhajoval Haywooda, nebezpečně onemocněl a musil se podrobiti operaci.
* Čiechazská jatkářská firma Armour a Co., má dodati 1,000,000 hovězího masa pro Evansovo válečné loďstvo, jež odplouti má ku Pacifiku.
* Oznamuje se, že sekretář vojenského odboru Taft bude žádati na příštím kongresu \$5,500,000 na pořízení nových oděvů pro armádu.
* Paň Hartridgeová, manželka právníka Hartridgeho, který obhajoval z vraždy obviněného Harry K. Thawa, zemřela z domova a není po ní ani stopy.
* V Lancaster, Pa., byli v těchto dnech oběšeni čtyři Italové, kteří byli členy "Černé ruky". Odsouzení byli pro vraždu jakéhosi Plata Albamesa.
* V El Paso, Tex., zemřel dne 9. října José Gutierrez v státi 117 roků. O muži tomto vypráví se, že kouřil až do své smrti a pil koňalku až do svých 100. narozenin.
* Následkem posledních protijaponských výtržností na mnohých místech Kanady, Japonci začali se podlouhno stahovati do Spoj. Států. Vláda proto vyslala G. B. Babcocka, aby vše vyšetřil. Tudíž na žádost Babcocka byly vyslány oddíly vojska, aby vstup Japoncům do Spoj. Států zabránili. Babcock shledal, že na sta Japonců pobloudným způsobem vkradli se do Spoj. Států a mnoho jiných hodlá je následovat.